

HUISGODSDIENST

Lezing door dr. J.R. Beeke

HERSTELD HERVORMDE
GEMEENTE te VEENENDAAL

Dagelijkse Gezinsgodsdienst

Lezing van dr. Joel R. Beeke (Wales, 2004)

“En nu, vreest de Heere en dient Hem in oprechtheid en in waarheid; en doet weg de goden, die uw vaders gediend hebben aan gene zijde der rivier en in Egypte, en dient de Heere. Doch zo het kwaad is in uw ogen de Heere te dienen, kiest u heden wie gij dienen zult: hetzij de goden welke uw vaders, die aan de andere zijde der rivier waren, gediend hebben, of de goden der Amoriëten, in welker land gij woont; maar aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen.”

(Jozua 24:14 en 15)

Het onderwerp dat ik u wil voorstellen, is nog een van de spaken in het wiel, in de naaf van ware opwekking. Overal waar er ware opwekking is geweest, was er ook een opwekking van de gezinsgodsdienst. En omgekeerd: gewoonlijk, wanneer God een opwekking zendt, verwekt Hij vooraf een godzalige bezorgdheid in gezinnen, zodat zij samen godsdienstoefening houden en samen Gods aangezicht zoeken. Dit is, geloof ik, heden ten dage in de kerk van Jezus Christus misschien wel het meest verzuimde middel voor gemeentegroei. Ik ben van Wales niet zeker, maar in Amerika is er in iedere grote boekwinkel een uitgebreide afdeling aan gemeentegroei gewijd. Boeken over hoe je je kerk aan het groeien kan krijgen, op deze manier of met deze of die vondst. Het meeste ervan kun je rechtstreeks in de vuilnisbak gooien! Wat wij nodig hebben, is Bijbelse gemeentegroei, geen menselijke vondsten. En Bijbelse gemeentegroei *begint* met toegewijde gezinsgodsdienst. Het *begint* ermee dat onze families kleine kerken zijn, in hun eigen huizen! Hoe droevig is het wanneer wij al onze energie steken in het bereiken van mensen buiten ons, terwijl onze huizen wegwijnen, en onze kinderen de waarheid verlaten en de kerk verlaten, en hun eigen weg gaan!

Nu, dit is een probleem geweest, de hele Kerkgeschiedenis door. Het wordt in theologische kringen genoemd: het probleem van het tweedegeslachts fenomeen. Dit betekent, dat wanneer de Heere een bepaald geslacht met opwekking bezoekt, en zij de tegenwoordigheid des Heeren

op een wonderlijke wijze kennen, de tendens is dat de kinderen in het opgroeien zich weinig gelegen laten liggen aan de geweldige zegeningen van een godvrezend thuis. En dat, wanneer zij opgroeien, ze óf (a) alleen in naam lid worden van de kerk, óf (b) de kerk geheel en al verlaten. Ook hierin kan vanzelfsprekend alleen de Heilige Geest hen bewaren. Maar het schijnt mij toe dat het *voornaamste* middel wat wij hierin *kunnen* beoefenen, is onze gezinnen dicht rond het thema van de godsdienstoefening in onze eigen huizen te houden.

Toen mijn ouders 50 jaar getrouwd waren, net kort voordat mijn vader zeer plotseling stierf, kwamen wij als kinderen alle vijf overeen om de *ene* zaak waar wij het meest dankbaar voor waren, met betrekking tot mijn vader, en met betrekking tot mijn moeder, op een bandrecorder op te nemen (zodat wij er een bandje van zouden hebben, wat nu heel erg mooi is). We spraken af om niet met elkaar te praten over wat we zouden zeggen. Het *verbazende* is dat wij *alle vijf* hetzelfde zeiden over mijn vader: wij bedankten hem voor de gezinsgodsdienst, en dat wij *alle vijf* hetzelfde zeiden over mijn moeder: wij bedankten haar voor haar persoonlijke gebeden! Dus dit was heel eenparig! Maar het *meest* ontroerende was dat mijn middelste broer ongeveer het volgende zei (en hij zei het met tranen; de hele familie was aan het huilen): ‘Papa, ik wil u bedanken dat ik nooit behoefde te twijfelen aan het bestaan van God. Want de eerste herinnering die ik in mijn leven heb, toen ik drie jaar oud was, is dat ik op uw schoot zat, terwijl ik helemaal niets kon volgen van wat u zei, maar ik *voelde* de werkelijkheid van God, als ik de tranen langs uw gezicht zag stromen, en u tot ons sprak over God.’

Nu, denkt u dat mijn vader op dat ogenblik besepte wat er gebeurde? Natuurlijk niet! Maar hij was eenvoudig getrouwd, in de gezinsgodsdienst! En die gezinsgodsdienst heeft ons als kinderen alle vijf beïnvloed, wij alle vijf onderhouden een uitgebreide gezinsgodsdienst in onze eigen gezinnen! Het is ons voorgedaan, het was natuurlijk voor ons om dit te doen. En ik voor mij kan zeggen dat ik, door de genade Gods, in de gezinsgodsdienst de *allerbeste* tijden van mijn leven heb gehad! Het is het hoogtepunt. Het is datgene wat ik het meeste mis wanneer ik weg ben! Gezinsgodsdienst is de ene keer, 20 tot 25 minuten iedere avond, waarop ik tegen mijn kinderen praat, en wij gezamenlijk spreken over de dingen Gods. En dat te *missen* is als... de hele dag door vasten en honger hebben! Je kunt niet zonder! Het is kostbaar. Het is een schat. Het is *werkelijke* conversatie. Gezinsgodsdienst is *werkelijk* contact hebben over de dingen van God, met je gezin.

Nu, wanneer er een opwekking komt, raakt deze spaak in het wiel verbonden met die gehele naaf waar wij over hebben gesproken: al die kenmerken van een ware opwekking. En bovendien, de gezinsgodsdienst *springt* daaruit, en bereikt niet alleen ons gezin, maar ook al de bezoekers die naar ons huis toe komen: zij nemen deel aan de gezinsgodsdienst. En hij heeft ook invloed op onze kinderen als zij met hun vrienden zijn, en naar die gezinnen gaan. Dus, als u de gezinsgodsdienst getrouw houdt, zullen uw kinderen opgroeien, onbevreesd om over God te spreken. Zij zullen opgroeien terwijl ze met hun vrienden openhartig over de dingen van God praten, omdat zij gewend waren om er iedere dag over te spreken! Dat is dus een bijkomstig voordeel, maar wat ik eigenlijk wil zeggen is: gezinsgodsdienst houdt echt niet bij de deur van uw huis op, maar *werkt door*, ook tot in de kerk, en tot in de gemeenschap! U kijkt rond over uw kerken, u kijkt naar uw ambtsdragers, u kijkt naar uw ouderlingen: negen van de tien keer zijn het mensen die zijn opgegroeid met een degelijke gezinsgodsdienst. Zij hebben geleerd om zichzelf uit te drukken aangaande de dingen van God, zelfs toen ze nog jong waren! Dus is gezinsgodsdienst zeer, zeer belangrijk.

U weet dat vele puriteinse kerken, wanneer er een opwekking kwam, kerkelijke verbonden maakten, en in die kerkelijke verbonden namen zij dikwijls de verplichting op om de gezinsgodsdienst te onderhouden. In de puriteinse opwekking, in 1677, deelt het kerkelijke verbond van de puriteinse gemeente in Dorchester, Massachusetts, (en ik gebruik het maar als een kenmerkend verbond) dit mee: ‘Wij maken de verbintenis om onze gezinnen te reformeren, waarin wij een gewetensvolle zorg op ons nemen om ons in onze families de dienst van God voor ogen te stellen en te handhaven; en ook om in onze huizen te wandelen met een volkomen hart, in een getrouwe vervulling van alle huiselijke plichten, terwijl wij onze kinderen en huishoudens opvoeden, onderwijzen, en last geven om de wegen des Heeren te bewaren.’ Dus, mijn stelling is deze: zoals het met het huis gaat, zo gaat het met de kerk; zoals het met de kerk gaat, zo gaat het met de natie.

Gezinsgodsdienst is natuurlijk niet het *enige* wat belangrijk is, in de gang van zaken thuis. Het is niet de enige beslissende factor. Maar ik wijs er u op: het is *de* centrale plaquette, het is de naaf van het wiel van het gezinsleven. Nu, u kunt uitgebreide gezinsgodsdienst hebben, en net als een zondagschristen zijn: van maandag tot zaterdag in de wereld leven, en niet handelen als een christen. Als u in uw gezin niet handelt als een christen, kunt u vernietigen wat u iedere dag in de gezinsgodsdienst opbouwt. Maar niet-

temin, gezinsgodsdienst is het fundament van het huis, en als u dat in uw leven *in praktijk brengt*, ziet u, dan hebt u een wonderlijk fundament waarop u een godzalig huiselijk leven kunt bouwen. Wat ik daarom met u wil doen is, u vier dingen over de gezinsgodsdienst voorstellen. De 1^e is: de theologische fundamenten en de plicht ervan. Daar gaan we eerst naar kijken. Ten 2^e (we moeten hier het meeste van onze tijd aan besteden): de uitvoering ervan. Ik wens heel praktisch met u te worden, voorbeelden te geven van: hoe gaat het? Dan ten 3^e: we zullen kort kijken naar sommige tegenwerpingen tegen de gezinsgodsdienst. En ten 4^e: we zullen besluiten met een paar motivaties voor de gezinsgodsdienst te bezien.

1. De theologische fundamenten en de plicht ervan.

De apostel Johannes zegt ons dat Gods leven als Drie-eenheid onafscheidelijk is van Zijn liefde. Het Bestaan van de Drie-enige God (de Vader staat in verhouding tot de Zoon en de Geest, de Zoon in verhouding tot de Vader en de Geest, de Geest in verhouding tot de Vader en de Zoon), is een Wezen van: Gezinsliefde! Toen ik opgroeide was ik gewoon te denken dat God over Zichzelf sprak als Vader, zodat wij die in gezinnen verkeren, zouden kunnen verstaan wat vader betekende. Ik geloof nu dat dit onjuist is. God is Vader, Zijn Zoon is een Enige Zoon, en de Geest gaat van Beiden uit; en ik geloof dat dát het werkelijke, wezenlijke Gezin is, en dat God het gezin op aarde heeft gemaakt, zodat wij een klein beetje kunnen verstaan van het wezenlijke Gezin in de heerlijkheid. Dus, ons vaderschap op aarde, ons ouderschap, moet gevormd worden naar Gods Vaderschap. Onze onvolkomen gezinnen hier, zijn maar zwakke weerspiegelingen van het heilige, hemelse Gezin van de Drie-eenheid. Nu, ik kwam tot dat inzicht vanuit Efeze 3:14 en 15, waar Paulus spreekt over “de Vader van onze Heere Jezus Christus, uit Welke het gezin¹ in de hemelen en op de aarde genaamd wordt.” Ziet u, de liefde tussen de Personen van de Drie-eenheid, was van eeuwigheid af zo groot, dat de Vader besloot een wereld te scheppen, en deze te bevolken met mannen en vrouwen die, hoewel eindig, persoonlijkheden zouden hebben die de Zoon weerspiegelden, en Hij zou ze in een gezinsverhouding laten treden, die Zijn eeuwige Drie-enige Wezen zou weerspiegelen.

Nu, Adam en Eva vernietigden dat oorspronkelijke gezin. Maar God herstelde het, wonderbaar, door Zijn enig geboren Zoon, het Lam Dat geslacht werd! En toen God het herstelde, leerde God ons in de Bijbel het principe

¹) Eng. vert. (family).

van de vertegenwoordiging: dat de één de velen vertegenwoordigt. De eerste Adam vertegenwoordigde ons allen, en wij vielen in hem. De tweede, de laatste Adam, vertegenwoordigt al de uitverkorenen, en wij leven in Hem. Rom. 5 en 1 Kor. 15 geven aan dat iedere persoon óf door de ene Adam óf door de andere Adam wordt vertegenwoordigd. De oude puritein, Thomas Goodwin, zei: 'U kunt zich beide Adams voorstellen als zeer, zeer groot, en met een brede gordel. En ieder menselijk wezen is aan die gordel gehaakt, hetzij aan de eerste Adam, of aan de Tweede. En bij de wedergeboorte komt God,' zei hij, 'en Hij maakt ons los van de gordel van de eerste Adam, en Hij haakt ons aan de gordel van de tweede Adam.' Maar waar we het nu over hebben, is: wij worden vertegenwoordigd, wij worden geleid, door de ene Adam of door de Andere. Dat is het principe waarop het gezin functioneert. En wat in deze wereld gebeurt, is dat de vader in het bijzonder (de moeder ook, maar vooral de vader), de vertegenwoordiger is van zijn gezin, die God vertegenwoordigt, en de kinderen zijn als het ware aan zijn gordel gehaakt. En zoals de tweede Adam de Kerk, de Bruid, in de weiden, de grazige weiden van Gods Woord leidt, zo behoort *ik* als een vader mijn gezin te *leiden* omwille van mijn hemelse Vader – Hem in mijn gezin te *vertegenwoordigen*, gelijk Hem te zijn, over Hem te spreken, en een voorbeeld van Hem te tonen. Mijn kinderen moeten naar mij kunnen kijken en zeggen (ik beef om deze woorden uit te spreken, want wij allen schieten zo ver te kort, nietwaar?): 'Dat is gelijk God is!'

Wel, wanneer onze kinderen erg jong zijn, en zij niet beter weten, is het wat makkelijker om hen daarvan te overtuigen. Ik zal nooit vergeten dat toen mijn zoon drie jaar oud was, hij op een keer een ongelofelijk schrikwekkend iets tegen mij zei. Toen ik hem moest straffen, keek hij mij aan: 'Papa,' zei hij, 'hoe komt het dat u nooit zondigt?' O...! O, mijn zoon! En ik vertelde hem, en zei: 'Ik zondig iedere dag. Dan moet ik naar de troon der genade gaan, iedere dag, net als jij.' Maar, ziet u, onze kinderen behoren in ons dit *vurige verlangen* te zien om gelijk de hemelse Vader te zijn, omdat wij die hemelse Vader bij hen vertegenwoordigen. En dat is waarom Jozua hier kon zeggen: "Maar aangaande mij, en mijn huis, wij zullen de Heere dienen." Hij vertegenwoordigt hier zijn huisgezin, in de Naam van God!

Dus, om **de plicht** van de gezinsgodsdienst te verstaan, moet u allereerst verstaan wat het gezin *is*, en hoe dat gezin op aarde een zwakke afschildering behoort te zijn van wat het volmaakte Gezin in de hemel is. Nu, wanneer Jozua deze beroemde woorden in Joz. 24:14 en 15 zegt, die u reeds zijn voorgelezen, merk dan op:

1. Dat hij het aanbidden of dienen van God niet *vrijblijvend* maakt. In vs. 14 had hij Israël net bevolen om de Heere te vrezen, in vs. 15 legt hij er de nadruk op dat de Heere weloverwogen en vrijwillig aanbeden wil worden, in onze gezinnen.

2. Verder, merk ten tweede ook op, in vs. 15, dat Jozua de dienst van God in de gezinnen kracht bijzet met zijn eigen voorbeeld. Hij zegt: ‘Aangaande mij, Israël, wat ik u nu ga zeggen, is niet iets wat ik u slechts zeg, terwijl ik zelf een andere weg bewandel. Ik ga het u voordoen, en ik spreek voor mijn gehele huisgezin: Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen.’ Waarom is dat belangrijk? Wel, niet alleen voor de principes die ik juist voor u uiteen heb gezet, maar bovendien is het veelbetekend wanneer u de omstandigheden beziet waarin Jozua deze woorden uitsprak. Ik denk dat ze bijzonder zijn.

- Allereerst: hij is meer dan 100 jaar oud, het is zijn afscheidsboodschap. Hoeveel grootouders van 100 jaar oud kent u, die zullen zeggen: ‘Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen?’ De meesten van hen denken dat ze de heuvel over zijn, en ze geen invloed op hun familie meer hebben! Zij beseffen niet hoe belangrijk de gezinsgodsdienst is, ook als een grootvader. Maar ziet u: het is nooit te laat. Als u met uw *eigen kinderen* gefaald hebt, en u bent nu een grootouder, dan kunt u *nog steeds* bezig zijn om met uw *kleinkinderen* over de Heere te spreken, en beginnen om de schade die u hebt aangericht, ongedaan te maken! Hij is meer dan 100 jaar oud! Hij is een oud man!
- Hij weet dat zijn invloed op zijn gezin spoedig voorbij zal zijn. God heeft hem gezegd dat hij zeer spoedig zal gaan sterven. Maar hij vertrouwt dat zijn gezin de gezinsgodsdienst niet zal opgeven nadat hij sterft, omdat hij hun het voorbeeld heeft gegeven. Hij is ervan overtuigd dat de gezinsgodsdienst zal voortduren: “Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen.”
- ‘O ja, Jozua... maar... Jozua! Bent u geen onrealistisch iemand, ziet u al de afgoderij niet die in Israël plaatsvindt? (Hij heeft hun in het voorgaande vers net gezegd dat ze hun valse goden weg moesten doen.) Weet u niet, Jozua, dat uw gezin tegen de stroom in zal moeten zwemmen, als zij trachten om God te dienen?’ Ja, hij weet dat allemaal. Maar het *fundament* is gelegd. En hij vertrouwt God om Zijn genadeverbond te vervullen, Zijn beloften, in zijn eigen gezin. “Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen.”

Nu, als u kijkt naar Joz. 24:31, zult u iets moois vinden, denk ik: “Israël nu (vs. 31) diende de Heere al de dagen van Jozua, en al de dagen van de oudsten die lang na Jozua leefden (dat is, door het hele volgende geslacht heen), en die al het werk des Heeren wisten, hetwelk Hij aan Israël gedaan had.” Dus, begrijpt u wat hier staat? Jozua, als leider, vertegenwoordigt al het volk. Tijdens zijn *gehele* leven diende het volk de Heere. En Jozua’s leven beïnvloedde hen zelfs voor *nog een geslacht*, het *volgende* geslacht diende de Heere, het geslacht dat hem overleefde. Dus bleef zijn invloed minstens nog een geslacht duren. Wel, ik vind dat buitengewoon bemoedigend. De gezinsgodsdienst die u heden in uw huizen instelt, zal uw kinderen beïnvloeden, en zij zullen deze, hoogst waarschijnlijk, eveneens instellen. Dat zal weer uw kleinkinderen beïnvloeden, en wie weet misschien vele toekomstige geslachten. U weet dat God in de tien geboden zegt dat Hij drie of vier geslachten zal straffen, maar dan staat er: Aan duizenden geslachten dergenen die Hem liefhebben, zal Hij Zijn barmhartigheid doen (Ex. 20:5, 6). Gezinsgodsdienst is zo belangrijk!

3. Het woord “dienen” hier, is een zeer veelomvattend woord dat het dienen van God door bijzondere daden van aanbidding behelst. En volgens de Bijbel zijn er drie manieren om God in uw gezin te dienen, die aanbevolen schijnen te worden voor de dagelijkse gezinsgodsdienst.

De 1^e is: dagelijks onderwijs in het woord van God. God behoort gediend te worden met dagelijks lezen en onderwijs uit Zijn woord, door vragen, en antwoorden, en onderwijzingen. Ouders en kinderen moeten dagelijks met elkaar in gesprek zijn over de heilige waarheid. Deut. 6:6 en 7: “Deze woorden, die ik u heden gebied, zullen in uw hart zijn. Gij zult ze uw kinderen naarstiglijk leren, en daarvan spreken als gij in uw huis zit, als gij op de weg gaat, als gij nederligt, als gij opstaat.” Dit klinkt als dagelijkse activiteiten, nietwaar? U wandelt iedere dag, u staat iedere dag op, u ligt iedere dag neder! Ziet u, Mozes deed niet het voorstel van: hier een kort gesprek, en daar een kort gesprek, en over twee maanden een speciaal gesprek... Nee! Naarstige conversatie, naarstige onderwijzing, dagelijks, komend vanuit het brandende hart van een ouder die God hartstochtelijk liefheeft.

Ten 2^e: er moet dagelijks gebed zijn tot de troon van God. Jer. 10:25 zegt: “Stort Uw grimmigheid uit over de heidenen die U niet kennen, en over de gezinnen die Uw Naam niet aanroepen.” Dat is een *verbazingwekkend* vers! Begrijpt u wat Gods grimmigheid is? Dat is Zijn hete toorn. Jeremía zegt: ‘Stort deze uit, Heere, over de gezinnen die U niet aanbidden!’ Alle gezin-

nen moeten Gods Naam aanroepen, of zij onderwerpen zichzelf aan het ongenoegen Gods. Thomas Brooks zei: 'Een gezin zonder gebed is gelijk een huis zonder dak, blootgesteld aan al de stormen des hemels!'

Ten 3^e: het dagelijks zingen van Gods lof. Ps. 118:15 zegt: "In de tenten der rechtvaardigen is een stem des gejuichs en des heils: De rechterhand des Heeren doet krachtige daden." Het zingen is in de tenten der rechtvaardigen. Dat is, hun huizen, hun tenten, van huis tot huis! Als u door het kamp van Israel wandelde, kon u gezang horen! Dat is wat de psalmist hier zegt. Philip Henry, de vader van de vermaarde Matthew Henry, de Bijbelverklaarder, zegt: 'Deze tekst is de Bijbelse grondslag die wij voor het zingen van psalmen in gezinnen nodig hebben.' Hij voerde aan dat het vreugdevolle gezang uit afzonderlijke tenten komt. Dus het was niet enkel tempelgezing, maar het was gezinszang. Er zijn ook nog veel andere teksten, u kunt ze misschien zelf opzoeken: Ps. 66:1 en 2, Ps. 92:2, 3 en 4. Ziet u, de Heere wordt door zingen geprezen. Zingen is een belangrijk deel van de godsdienstoefening in de kerk, het is een belangrijk deel van de godsdienstoefening in het gezin. Het bevordert de toewijding. Het verwarmt de ziel. De puriteinen waren gewoon te zeggen: 'Sluit ook uw persoonlijke godsdienstoefeningen altijd af met Gode luid te zingen, omdat zang warm en lang op het hart blijft liggen.' Dus, zingen is belangrijk! De Heilige Geest gebruikt muziek vaak voor het opwekken van Gods genaden, Kol. 3:16: "Het Woord van Christus wone rijkelijk in u, in alle wijsheid; leert en vermaant elkander met psalmen, en lofzangen, en geestelijke liederen, zingende den Heere met aangenaamheid in uw hart."

O, ik weet uw tegenwerping: 'Ja, maar ik heb een zoon in de puberteit, en hij wil niet zingen!' Ach, los dat heel gemakkelijk op: 'Jongen, geen zingen, geen eten! Dit is de gezinsgodsdienst! De gezinsgodsdienst is het belangrijkste deel van de dag! Je zult meewerken. Je zult deelnemen aan de gezinsgodsdienst!' De vader vraagt zijn zoon niet: 'Wil je zingen?' De vader beveelt zijn zoon, met liefde! "Aangaande mij en mijn huis, wij zullen de Heere dienen!"

De Schrift vereist gezinsgodsdienst, de Heere Jezus is gezinsgodsdienst waardig, en ons geweten stemt in met gezinsgodsdienst. U zegt dus tegen uw gezin dat zij trouwe dienst aan God verschuldigd zijn. En als u tot nu toe geen gezinsgodsdienst gehouden hebt, wat doet u dan? Wel, u verzamelt vanavond heel uw gezin om u heen, en u zegt: 'Gezin, ik heb zwaar gezondigd. Vergeef mij alsjeblieft. We gaan met gezinsgodsdienst beginnen. Ik

hoorde er vandaag een lezing over, ik ben ervan overtuigd dat het noodzakelijk is, en we gaan ermee beginnen. Ik ga tekortschieten, ik zal het niet altijd doen zoals ik zou moeten, maar we gaan er met Gods hulp mee beginnen. Bid alsjeblieft samen met mij. Laat ons samen God aanbidden, iedere dag.' En u zult verrast zijn hoe uw gezin mee zal komen, naast u en achter u aan en samen met u mee.

Wel, hoe doe ik het?

2. De uitvoering.

Allereerst, u **treft voorbereidingen**. De puriteinen zeiden dat de vaders iedere dag een goede 15 à 20 minuten zouden nemen, om *voorbereidingen te treffen* voor de gezinsgodsdienst, om te zorgen dat de benodigdheden klaar liggen. In Amerika hebben de meeste mensen de gezinsgodsdienst na de avondmaaltijd, denk ik, en dat is gewoonlijk een geschikte tijd, vóór de avondactiviteiten. Wel, u zorgt ervoor dat de Bijbels en de Psalmboeken klaar liggen. Misschien gaat u een dagboek lezen of een ander boek: zorg ervoor dat ze klaar liggen. Dat is uw taak, vaders! Zorg ervoor dat de dingen gereed zijn. Dus u staat niet van de gezinstafel op, en zegt: 'O ja! nu, waar is... waar is je Bijbel gebleven, jongen?' Nee, u *treft voorbereidingen*, begrijpt u?

En wanneer de gezinsgodsdienst gaat plaatsvinden, neemt u de hoorn van de haak, of u zet het geluid af: niemand mag de gezinsgodsdienst verstoren! Natuurlijk niet! U bent in de audiëntie van God! En dat laat u uw gezin voelen. Iemand klopt aan de deur terwijl u in gebed bent: u staat niet op en gaat naar de deur! Laat ze maar eventjes wachten! U bent in de tegenwoordigheid Gods! En uw kinderen dienen dat te voelen: dit is *ononderbrekelijk*, wij zijn in de tegenwoordigheid Gods!

Dus, u bereidt de dingen voor. U weet welk hoofdstuk u gaat lezen, u kijkt het over, en u denkt (dit zal u gemakkelijk afgaan als u het in praktijk brengt), aan één of twee vragen, die u ieder kind op hun eigen niveau kunt stellen, over dat bepaalde hoofdstuk van de Schrift. Zorg ervoor dat u iets in gedachten hebt waar u samen met hen allen over kunt spreken. Nu, u kunt verschillende kanten opgaan, wanneer u de samenspraak begint, maar bereid wel iets voor. En dan laat u de gezinsgodsdienst beginnen. Beslis waar de beste plaats is. Zorg ervoor dat ieder kind een Bijbel heeft. En niet slechts een gewone Bijbel, het is erg nuttig als u hun een studiebijbel geeft met voetnoten onderaan, en u allemaal dezelfde studiebijbel

hebt. Dan kunt u naar deze aantekeningen verwijzen, en u kunt hen dingen laten opzoeken terwijl u samen spreekt. Gebruik een nette ruimte, misschien in uw woonkamer of zoiets, waar zij deze Bijbels op hun schoot kunnen hebben, en ze niet afgeleid worden door de vuile borden vóór hen, of door iets anders! Laat het een bijzondere plaats zijn, waar de dingen georganiseerd en gereed zijn.

Nu, sommige puriteinen zeiden: ‘Houd tweemaal per dag gezinsgodsdiens.’ Dat is heden ten dage in veel gezinnen nogal onrealistisch. Doe het tenminste eenmaal per dag. En wat betreft uw andere maaltijden, zorg ervoor dat u samen bidt, en, in onze Hollandse traditie (die een ver teruggaande traditie is), lezen wij de Bijbel bij iedere maaltijd. We groeiden zo op, al onze Hollandse gezinnen doen dat: we lezen de Bijbel bij alle drie de maaltijden. Maar we begeven ons slechts eenmaal per dag in langdurige gezinsgodsdiens van samenspraak. Echter, het voordeel van het lezen bij iedere maaltijd, is dat u binnen een paar jaar de hele Bijbel met uw gezin door gaat! Dus, op de tijd dat mijn kinderen het huis verlaten, laten we zeggen wanneer ze twintig zijn, zal de Bijbel hun tien keer hardop zijn voorgelezen! De hele Bijbel, alleen al aan de familietafel!

Tijdens de gezinsgodsdiens, wat doet u dan? Wel, om te beginnen enkele gedachten:

Streef naar een vaste lijn. Laat de gezinsgodsdiens nooit na, nooit! Nu... misschien wanneer er een *absoluut* noodgeval is, maar anders niet. Het is veel beter, nietwaar, om drie maaltijden per dag te hebben, dan om vanavond drie avondmaaltijden te gebruiken, en vervolgens drie dagen lang niet meer! Met andere woorden, u houdt geen gezinsgodsdiens, wanneer u er *lust* toe voelt. Uw gezinsgodsdiens heeft een gezette tijd. Onze kinderen hebben het iedere dag nodig. ‘Ja, maar wat als het op een avond in het gezin niet goed loopt?’ En... ‘O! ik ben erg, erg moe, nu ik van mijn werk thuis kom, ik kan mijzelf er *nauwelijks* toe zetten!’ Doe het! U hebt het vermoedelijk meer nodig dan ooit! En misschien moet u de gezinsgodsdiens soms beginnen met: ‘Lieve familie, ik wil jullie laten weten dat ik vandaag als vader niet goed heb gehandeld! Vergeef mij alsjeblieft. Laat ons Gods aangezicht zoeken om vergeving voor mij, en laten we dan de gezinsgodsdiens aanvangen.’ Ziet u, onze *zonden* en onze *gevoelens* maken ons nooit ongeschikt voor de gezinsgodsdiens! ‘Het zijn niet de *zonden* van een christen,’ zegt A.W. Pink, ‘maar zijn *onbeleden* zonden die het kanaal van de Goddelijke zegen verstoppen.’ Dus hoe vlugger wij ze dan belijden, hoe beter!

Nu, aangaande het leiden van de gezinsgodsdienst, leid deze met een vaste vaderlijke hand, en een teder boetvaardig hart. Verloochen uzelf. Vestig uw aandacht op uw gezin. Behandel iedere gezinsgodsdienst alsof het de laatste was die u ooit zal worden geschonken. Dan zult u er zeer ernstig mee omgaan! Verder, begeef u in de gezinsgodsdienst met *hoopvolle plechtigheid*. Verwacht grote dingen van een groot verbondshoudend God.

Laat ik een paar dingen zeggen wat betreft het functioneren van de afzonderlijke delen.

Het eerste gedeelte, aangaande het **lezen van de Schrift**. Dat is hoe wij gewoonlijk beginnen: wij lezen de Schrift.

- Maak een plan! Lees 10 of 20 verzen uit het Oude Testament, misschien 's ochtends. 's Avonds 10 of 20 uit het Nieuwe Testament. Of lees een reeks gelijkenissen, of wonderen, of biografische gedeeltes. Maar wat u ook doet, zorg ervoor dat u na een zekere tijdsperiode de hele Schrift hebt gelezen. Ik denk dat J.C. Ryle gelijk heeft wanneer hij zegt: 'Vul het gemoed van uw gezin met de Schrift. Laat het Woord rijkelijk in hen wonen. Geef hun de Bijbel, de *hele* Bijbel, zelfs wanneer ze jong zijn.' Ons gezin is op dit ogenblik in de Richteren. En we hebben juist Leviticus en Numeri, en die andere boeken, doorgeworsteld, en... er waren enkele dagen waarop het moeilijk was! Maar ik legde hun uit wat ik kon, ik trachtte uit elk hoofdstuk een paar dingen te halen. Soms verwickelde het mij inderdaad in enige studie om werkelijk praktische waarheden uit enkele van die hoofdstukken te halen. Maar, wanneer u een Bijbelboek eerst *inleidt*, kunt u hulpmiddelen krijgen om u sturing te geven. Bespreek met uw kinderen, als u aan een nieuw boek begint, wat het onderwerp van het boek is, waar het over gaat, wat de context is, en tracht hun de hoofdprincipes van dat boek te geven. Dan zullen ze Leviticus en Numeri beter verstaan, al gelijk van het begin af aan!
- Houd in het Bijbellezen rekening met bijzondere gelegenheden. Op zondagmorgens lezen wij dikwijls Ps. 48, of Joh. 20. Wanneer het Avondmaal des Heeren bediend zal worden, lezen wij die ochtend vaak Jes. 53; of Matth. 26. Wanneer we op vakantie gaan, verzamelen we het hele gezin in de woonkamer, we gaan allen op onze knieën, we lezen Ps. 91, soms Ps. 121, en we bidden om bescherming. Laat uw kinderen weten dat er bijzondere Schriftgedeelten zijn voor bijzondere tijden, en zij zullen die Schriftgedeelten nimmer vergeten! Dat van Ps. 91 nam ik van mijn eigen vader over! Ik heb dat vijftig jaar lang gedaan, zolang als ik mij kan herinneren, als een klein kind! Je gaat op reis, ik denk: Ps. 91!

- Betrek het hele gezin bij uw Bijbellezen. Laat iedereen een gedeelte lezen. Het is heel eenvoudig: u kijkt naar het hoofdstuk, het heeft 36 verzen. Goed, we hebben vijf leden in ons gezin: een zoon van 13, een dochter van 11, een dochter van 8. '36 verzen, gedeeld door vijf... jullie lezen ieder zeven verzen, ik lees er acht. Daar beginnen we! Lees maar om de beurt.' Nu, als ze lezen, zorg ik er voor (en ik heb zelden meer iets te zeggen), dat ze de Schrift *eerbiedig* lezen, niet mompelen, niet te snel lezen, en rechtop zitten wanneer ze lezen. Dit is nu een tweede natuur voor mijn kinderen! Maar verscheidene malen moest ik zeggen: 'Wacht even! Je gaat hier te snel.' 'O nee! Lees dat met meer uitdrukking!' En dan gaf ik het voorbeeld. Zo zijn ze allemaal geoefend in het lezen van de Schrift. Dus, wanneer zij opgroeien, en zij in hun gezinnen zijn, gaan zij hun kinderen er ook in oefenen, nietwaar? Om de Schrift met eerbied te lezen, en om haar goed te lezen, om haar met *uitdrukking* te lezen. 'Het is Gods *levende* boek, kinderen! Het is een *ademend* boek. God spreekt nu tot ons, lees het als dat God tot je spreekt!'
- En dan, moedig vanzelfsprekend het persoonlijke Bijbellezen aan. Zorg ervoor dat uw kinderen iedere avond lezen, voordat ze naar bed gaan.

Wat betreft het gedeelte van het **Bijbelse onderwijs**, een paar richtlijnen:

- Wees duidelijk in uw bedoeling. Vraag uw kinderen of zij bepaalde dingen begrijpen. Moedig ze aan, steeds weer opnieuw, als u een woord in de gezinsgodsdienst gebruikt wat zij niet begrijpen. Laten zij u onderbreken en zeggen: 'Papa, ik weet niet wat 'vervreemding' betekent. Wat betekent dat, papa?' 'Goed, dank je wel voor je vraag!' Leg het woord uit! Bemoedig hen om gezamenlijk te spreken. Als u kinderen van verschillende leeftijden hebt, en de jongere kinderen meer rusteloos zijn, moet u misschien uw gezinsgodsdienst afsluiten met gebed en met zingen, en hen laten gaan om te spelen, terwijl u zelf, minstens een paar avonden per week, doorgaat met samen te spreken met uw oudere kinderen, om meer in de diepte te komen! U kunt daarin uw eigen richting vinden. Maar, probeer ze aan het spreken te krijgen, in het bijzonder de ouderen, om meer diepte te krijgen, om zeker te zijn dat *iedereen* iets uit die gezinsgodsdienst ontvangt, wat hen verder ontwikkelt. U moet ervoor zorgen dat uw gezin, en ieder kind, zich steeds verder kan ontwikkelen, om iets meer te leren en te weten over de Heere. U bouwt door op wat ze weten, u leert hun wat ze niet weten. En mijns inziens is het verstandig om één of twee goede commentaren bij de hand te hebben, omdat uw kinderen u soms zulke vragen zullen stellen, dat u het antwoord niet weet! Dan kunt u het daar rechtstreeks opzoe-

ken! En hun zeggen: ‘Ik weet het niet, laten we het opzoeken, laten we het samen vinden!’ Het helpt hen om te leren hoe ze een commentaar moeten gebruiken, dat is één, maar het zegt hun ook hoe belangrijk papa denkt dat hun vragen zijn! Hij wenst het dadelijk op te lossen! En soms kunt u het ook in het commentaar niet vinden, en zegt u tegen hen: ‘Weet je, ik zal morgen met het antwoord terugkomen, het beste wat ik kan geven!’ U laat de vragen niet hangen en vergeten worden.

- Wees zuiver in de leer. Tit. 2:7 zegt: “Betoon uzelf in alles een voorbeeld van goede werken; betoon in de leer onvervalsheid, deftigheid, oprechtheid.” U hoeft de leerstellige precisie niet *prijst* te geven wanneer u jonge kinderen onderricht. U moet enkel streven naar eenvoudigheid, gecombineerd met gezondheid.
- Wees relevant in de toepassing. Wees niet bang om uw eigen bevindingen mee te delen. Mijn vader deed dat heel de tijd toen wij jong waren. Dat zijn de dingen die ik mij het meest van alles herinner! Ik zou u kunnen vertellen over zijn verschillende geestelijke bevindingen. Het maakte de godsdienst zo werkelijk! Zo heel werkelijk! Concrete illustraties!
- Wees toegenegen in uw manier van doen. Laat uw kinderen uw liefde voelen. Laat ze voelen dat u God liefhebt. Wees niet bevreesd om te wenen, als u tot hen spreekt over de wonderlijke dingen van God. Weet u, de wijze man in de Spreuken geeft hier het voorbeeld, nietwaar? Ziet u hoe *warm* hij is: “Mijn zoon, hoor de tucht uws vaders!” (Spr. 1:8). Warmte! Kinderen dienen dat te voelen. Zij dienen te voelen dat u hun ziel liefhebt! Mijn vader bad *iedere dag*: ‘Heere, wij kunnen niemand, *niemand* van onze kinderen eens daarboven in de hemel missen!’ En daarna, toen zij allen tot bekering kwamen: ‘Heere, wij kunnen *niemand* van onze kleinkinderen eens in de hemel missen!’ Ziet u, het is samenbindend, deze warmte, deze drang! In de tijd dat ik opgroeide vroeg ik mij eerlijk gezegd soms af hoezeer mijn vader mij werkelijk liefhad, omdat ik de derde jongen in de rij was. Ik ben er zeker van dat hij een meisje wenste! Toen kreeg ik een jongste zus, en zij was werkelijk heel lief, zij was inderdaad echt bijzonder! Iedereen hield van haar. En hij scheen haar een beetje meer aandacht te geven! Zo was ik daar gevoelig onder. Maar *één* ding wist ik: ik wist dat hij mijn ziel liefhad! Zelfs al maakte hij soms fouten en bleef hij soms in gebreke (hij had soms gebreken in mijn opvoeding, sommige dingen die ik niet wil ophalen), ik wist dat hij mijn ziel liefhad! *Dat* is het belangrijkste van alles! Wanneer u liefde overdraagt, is er iets anders belangrijks wat er gebeurt. Kinderen groeien dan op, gelovend dat God lust heeft aan goedertierenheid. Zij geloven dat Hij een *God van liefde* is. Rechtvaardigheid, ja! Maar *liefde* wordt een

overheersende toon. Steeds wanneer wij gezinsgodsdienst hebben, en het tijd wordt om te bidden, staat onze achtjarige op van haar stoel, tot vandaag toe. We hebben het haar nooit gezegd, maar al de jaren door, sinds ze twee jaar oud was, doet ze dit, en ze komt en zit óf in de schoot van mijn vrouw óf in mijn schoot. *Waarom?* Zij verbindt de warmte van de schoot van haar ouders met de *werkelijkheid van God!* Ik houd daarvan! Is dat niet al wat wij in het gebed doen? Wij zitten (ik zeg het met de meeste eerbied) in de schoot van onze Vader, en wij genieten Zijn toegenegenheid, en Zijn liefde. Wees toegenegen in uw manier van doen.

- En vereis aandacht. U vereist aandacht van uw kinderen wanneer zij in de kerk zitten, nietwaar? Wel, zo ook in de gezinsgodsdienst! Als mijn zoon in de gezinsgodsdienst onderuit begint te hangen, is het enige wat ik hem behoef te zeggen: ‘Jongen, bedenk: wij zijn in de tegenwoordigheid van God!’ Hij zit recht overeind! en toont ontzag. Ziet u, laat hen niet slonzig zijn in de tegenwoordigheid Gods. Wij dienen de heerlijke God, Die eerbied verdient!

Het volgende gedeelte, het **gebed**.

- Bid niet te lang, en bid niet te kort. Voor de duur van het gezinsgebed merk ik over het algemeen (het hangt af van de leeftijd van de kinderen) dat 5 tot 10 minuten gewoonlijk het beste zijn. In onze traditie, de Hollandse traditie, bidden wij voor de maaltijd en na de maaltijd. Dus ik doe altijd het gebed voor de maaltijd, en dan heb ik mijn vrouw en mijn kinderen die het gebed na de maaltijd doen. Ik heb nog steeds de leiding, ik ben het hoofd van het huis, dus ik geef hun aanwijzingen en noem hun naam: ‘Calvin, het is jouw beurt om vanavond te bidden, om met gebed af te sluiten.’ Omdat ik al eerder het voorbeeld heb gegeven, zal Calvin ook ongeveer 5 tot 10 minuten bidden! Zelfs Lydia, zij is nog maar 8, zal ongeveer 5 tot 10 minuten bidden. Om de waarheid te zeggen, ze zit op mijn schoot, en wat ze doet is: ze begint te bidden en als ze niets meer weet, stoot ze een elleboog in mijn maag... en ik weet dat dit betekent: ‘O, help mij er een beetje uit!’ Dus fluister ik nog een of twee dingen in haar oor. En zij zegt het. Ik fluister iets anders, en ze zegt nog vier dingen meer, dus ze raakt weer aan de gang, ziet u!
- Wees eenvoudig, maar niet oppervlakkig.
- Wees specifiek, vraag om iets duidelijk! Bijvoorbeeld, wij bidden voor de activiteiten van de kinderen. Of wanneer iemand hoofdpijn heeft, bidden we ook daarvoor. Wanneer mensen in de kerk ziek zijn, bidden wij voor hen. Zo voelen de kinderen dat wij één groot gezin zijn!

- Wees natuurlijk, maar toch plechtig. Spreek duidelijk en eerbiedig. Gebruik geen onnatuurlijke, hoge, of monotone stem. Bid niet te luid of te zacht, te snel of te langzaam.
- Wees gevarieerd. Om te leren over de verschillende delen in het gebed, kunt u gebeden van oudvaders lezen.

Dan het **zingen**.

Zing leerstellig zuivere liederen. Breng geen leerstellige dwalingen binnen, hoe mooi de melodie ook mag zijn! Zing eerst en voor alles Psalmen, zonder gezonde liederen te veronachtzamen. Bedenk dat de Psalmen, door Calvijn ‘een anatomie van alle delen van de ziel’ genoemd, de rijkste goudmijn zijn van diepe, levende, bevindelijke Schriftuurlijke godsvrucht, die heden ten dage nog steeds voor ons beschikbaar is. Zing hartelijk en met gevoel. Mediteer over de woorden die u zingt.

En dan, **na** de gezinsgodsdienst, bid voor de nacht, bid voor uw kinderen, als echtpaar samen. Bid dat God de gezinsgodsdienst zal gebruiken om hen tot berouw te brengen.

3. Tegenwerpingen tegen de gezinsgodsdienst.

- ‘Ons gezin heeft hier geen tijd voor.’ Samuel Davies zei eens: ‘Werd u alleen voor deze wereld gereformeerd, dan zou er enige kracht in deze tegenwerping zitten. Maar hoe vreemd klinkt zulk een tegenwerping, nu die komt van een erfgenaam van de *eeuwigheid*! Ik vraag u, waarvoor is uw tijd u gegeven? Is dit niet voornamelijk opdat u zich zult voorbereiden op de *eeuwigheid*? En hebt u geen tijd voor wat de grootste bezigheid van uw leven is?’
- ‘Er is geen geregelde tijd wanneer wij allen samen kunnen zijn.’ Als u met elkaar botsende plannen hebt, behoort u het beste te doen wat u kunt. Houd de gezinsgodsdienst wanneer de meeste gezinsleden aanwezig zijn. En verander of annuleer de activiteiten die de godsdienstoefening bedreigen, als dit mogelijk is. Op een keer wilde mijn zoon ergens aan deelnemen wat juist op de tijd van onze gezinsgodsdienst zou zijn. Ik sprak met hem, en zei: ‘Wat gaat voor in dit gezin?’ ‘O ja, maar ik wil dat graag doen, papa!’ ‘Ja, dat begrijp ik, maar: we hebben een probleem! We hebben gezinsgodsdienst, en we hebben jouw activiteit. Nu, wat denk jij dat het belangrijkste is?’ ‘Ja, ik weet het, papa!’ Zo moest hij reeds leren om iets op te offeren wat hij wenste te doen, voor de gezinsgodsdienst. Ziet u, u maakt het in uw gezin punt nummer één.

- ‘Ons gezin is te klein! Enkel mijn vrouw en ik!’ Richard Baxter zei: ‘Om een gezin te vormen, heeft u alleen iemand nodig die bestuurt, en iemand die bestuurd wordt.’ Nog beter, Jezus zei: “Waar twee of drie vergaderd zijn in Mijn Naam, daar zal Ik in het midden van hen zijn” (Matth. 18:20).
- ‘Ons gezin is te verschillend, teneinde iedereen er profijt uit kan trekken.’ Dat is niet waar! Zorg dat u een plan hebt wat alle leeftijden dekt. Iedereen kan *zingen*! Iedereen kan *bidden*! Iedereen kan *iets* van de Bijbel verstaan. Het is enkel in het gedeelte van het gezinsonderwijs, waar u variatie moet aanbrengen.
- ‘Ik ben niet goed in het leiden van onze gezinsgodsdienst. Ik heb het nooit eerder gedaan, ik heb geen aanwijzing hoe ik het moet doen.’ Wel, u hebt een aanwijzing hoe u het moet doen: ik heb het u net gezegd! Maar verder, koop J.W. Alexanders boek over de gezinsgodsdienst! Een boek van 150 pagina’s, u kunt het in drie uur lezen. Lees Matthew Henry, hij heeft een boek over de gezinsgodsdienst. George Whitefield heeft een preek over de gezinsgodsdienst. En vraag om *hulp*, als u gevoelt dat u het nog steeds niet kunt doen! Bel bijv. uw predikant op en zeg: ‘Wilt u komen, en de gezinsgodsdienst voor mij en mijn gezin houden? Ik geef u gratis avondmaaltijden, doe het voor een paar avonden en ik zie u het graag doen! Ik wens te zien hoe het wordt gedaan!’ Hij zal blij zijn om het voor u te doen. En dan begint u; u begint *eenvoudig*. Als uw gebed slechts bestaat uit drie of vier uitdrukkingen, zo zij het! Als u uw gebeden in het begin moet lezen, het zij zo! U moet het echt *niet* nalaten. Zou het kunnen zijn dat ons *werkelijke* probleem in de gezinsgodsdienst niet zozeer is onze onbekwaamheid om te bidden, en om te lezen, en om te onderwijzen, als wel ons gebrek in het vatten van de wonderlijke beloften en kracht die God ons gegeven heeft om Zijn verbondskinderen te vormen tot Zijn eer?

4. Laat ik dan afsluiten met een paar motivaties.

Ten 1e: het eeuwige welvaren van onze echtgenote en onze kinderen staat op het spel. “Leer de jongen de eerste beginselen naar de eis zijns wegs, als hij oud zal geworden zijn, zal hij daarvan niet afwijken” (Spr. 22:6). God bindt Zichzelf aan de middelen, en één middel, een belangrijk middel, is de gezinsgodsdienst! Kunt u zich indenken op de oordeelsdag voor de troon van God te staan, en een kind te hebben dat naar u wijst en zegt: ‘Papa, u onderwees mij nooit, wanneer wij neerzaten, en wanneer wij opstonden, en wanneer wij op de weg gingen, u onderwees mij nooit over de Heere?’ De *gedachte* dat ik een instrument in de handen van satan zou zijn om er-

aan mee te helpen dat mijn kinderen naar de *hel* worden gezonden!?! Ik wilde liever dood zijn! Beter nooit een kind te *hebben*, dan die last voor alle eeuwigheid op uw geweten te hebben!

Spurgeon herinnerde zich dat zijn moeder op deze wijze voor hem bad, en de tranen (zij had hem op haar schoot), de tranen drupten langs zijn nek: 'Heere, Gij weet dat indien deze gebeden niet beantwoord worden in Charles' bekering, deze zelfde gebeden een getuigenis tegen hem zullen afleggen in de oordeelsdag!' En hij zei: 'De gedachte dat mijn moeders gebeden in de oordeelsdag tegen mij zouden getuigen, veroorzaakte een *verschrikking* in mijn hart!'

Wij dienen ieder middel dat tot onze beschikking staat, te gebruiken, opdat onze kinderen als vuurbranden uit de brand worden gerukt. Het is noodzakelijk dat wij met hen bidden, hen onderwijzen, met hen zingen, over hen wenen, hen vermanen, hen liefhebben! Wij moeten de zegen van *God* zoeken, dat deze van de hemel op hen wordt *neergestort*! "Het Koninkrijk der hemelen wordt geweld aangedaan, en de geweldenaars nemen hetzelfde geweld" (Matth. 11:12).

Ten 2e: de voldoening van een goed geweten. O, wat een knagend geweten hebben wij wanneer wij in de gezinsgodsdienst falen! Matthew Henry zei op zijn sterfbed tegen zijn kinderen: 'Kinderen, ik ben in vele opzichten niet zo'n erg goede vader voor jullie geweest. Maar één ding kan ik jullie zeggen: Christus is het Middelpunt van ons huis geweest, en ik roep jullie deze dag tot getuige dat, als jullie mij niet ontmoeten aan de *rechterzijde* van de Heere Jezus Christus op de oordeelsdag, jullie hel een dubbele hel zal zijn! Wij hebben samen gezongen, wij hebben samen gebeden, wij hebben samen gesproken, en als jullie je afkeren van dit licht en deze voorrechten, en erop staan jullie eigen weg te gaan, kunnen wij *alleen nog* bidden dat *al* jullie Bijbelstudie en onderwijs, en *al* het zingen en bidden, in dit gezin geschied, niet tegen jullie zal opstaan in de grote dag!' Robert Bolton, ook een oude puritein, verzamelde zijn kinderen om zich heen op zijn sterfbed, en hij zei dit tot hen: 'Kinderen, ik geloof dat niet één van jullie mij zal durven te ontmoeten voor de rechterstoel van Christus in een onwedergeboren staat!' O, wat een zegen is een zuiver geweten hierin!

Ten 3e: wij behoren gemotiveerd te worden door de bijstand die wij vanuit de gezinsgodsdienst krijgen voor de opvoeding. De gezinsgodsdienst helpt de gezinsharmonie te bevorderen, in tijden van verdrukking, ziekte, dood!

De gezinsgodsdienst biedt ook een grotere kennis van de Schriften, het bevordert godsvrucht, ware godzalige vroomheid in het huis en het vermeerdert de wijsheid om het leven aan te kunnen! De gezinsgodsdienst helpt in zoveel opzichten! Sommige van de beste gesprekken die ik in mijn gezin heb, zijn in de gezinsgodsdienst! Wanneer mijn kinderen opgroeien, en ze geconfronteerd worden met verzoeken, wens ik dat ze met Jozef zeggen: “Hoe zou ik dit een zo groot kwaad doen, en zondigen tegen God?” (Gen. 39:9). En als zij de vreze Gods niet in hun hart hebben, zaligmakend, dan zullen zij mogelijk tenminste kunnen zeggen: ‘Ik kan dit kwaad niet doen tegen mijn vader!’ Voordat ik tot bekering kwam, waren er tijden dat ik met verzoeking werd geconfronteerd. Wel, ik zal u vertellen: op een keer werd mij door een vriend de verzoeking voorgehouden om iets te doen (dat was een jaar voordat ik tot bekering kwam), en... toen ik het ging doen, zag ik plotseling in mijn eigen gedachten mijn moeder op haar knieën... en ik zei tegen mijn vriend: ‘Het spijt mij, ik moet gaan.’ Ik kon niet verklaren *waarom*! Ziet u, gezinsgodsdienst helpt in zoveel opzichten!

Dan is er de kortheid van de tijd. Ach, ik ben er zeker van dat u dezelfde indruk hebt als ik: mijn kinderen groeien zo snel! Een zoon van 13 jaar oud! Meer dan de *helpt* van mijn gelegenheid om hem op te voeden is *voorbij*! Het lijkt als gisteren dat hij werd *geboren*! Moge God mij al mijn tekortkomingen vergeven, al mijn onachtzaamheid!

Ten 4^e en tenslotte: liefde tot God en Zijn kerk. U wenst God te verheerlijken, nietwaar? En u wenst Zijn kerk te dienen? Wel, kijk naar uw gemeente, overzie haar: de *dappere* jonge mannen en *geestelijke* jonge vrouwen; meestal groeiden zij op in huizen die godzalig waren! Gezegend is de ouder die eens onder de menigte kerkgangers zijn of haar eigen zonen en dochters kan zien! Gezinsgodsdienst is het fundament voor zulk een toekomst!

Laat ik dan afsluiten met nog dit te zeggen: *wat* als het te laat is? *Wat* als ik dit niet gedaan heb? *Wat* als mijn kinderen uit huis zijn gegaan? *Wat* als zij daarbuiten in de wereld zijn? *Wat* als zij verloren zonen en dochters zijn?

- Wel, allereerst: vraag God om vergeving!
- En dan, er is één ding wat u altijd voor hen kunt doen: u kunt altijd nog steeds voor hen bidden! En u kunt naar hen toegaan en u kunt uw zonde aan hen belijden, vanwege uw gebrek! U kunt hun gezonde literatuur geven, hen bemoedigen om hun kinderen met gezinsgodsdienst groot te brengen, zelfs als u gefaald hebt om dit te doen.

- U kunt met uw *kleinkinderen* spreken en bidden! U kunt voor hen doen, wat u niet voor uw kinderen deed!
- Verder, u kunt vanavond met gezinsgodsdienst beginnen. Zelfs als u een leeg nest hebt! Enkel met uw vrouw. Wie u ook bent, waar u ook bent! En als u alleen bent, begin godsdienstoefening met uzelf te houden, samen met God! ‘Vlucht dadelijk’, zei J.W. Alexander, ‘naar de troon der genade’, dagelijks, naar God! Moge God ons helpen om ons bezig te houden met deze verloren kunst van gezinsgodsdienst!

Laat ons bidden.

Genadige God, zegen wat wij gehoord hebben. Pas het toe, Heere! Wij belijden onze zonde. Niet één onder ons, Heere, gevoelt dat hij het juist doet of het goed doet. Maar help Gij ons om ons met de gezinsgodsdienst bezig te houden, met alle verschuldigde plechtigheid en bewustheid, terwijl wij Uw aangezicht zoeken, de zegen zoeken, de uitstorting van Uw Geest zoeken. En schenk, Heere, dat Gij Uw kerk weer levend maakt, ook door dit middel. Dat onze kerken vervuld mogen worden met godzalige gezinnen die Uw aangezicht zoeken, dag bij dag, en dat dit zich mag verspreiden door onze gemeenschappen, en dat velen de Heere in waarheid mogen vrezen. Wij bidden het in Jezus’ Naam. Amen.

Deze lezing werd dinsdagochtend 13 juli 2004 gehouden op de ETCW Revival Conferentie te Bryntirion, Bridgend, Wales.

Dr. Joel R. Beeke (Ph.D. Westminster Theological Seminary) is rector van het Puritan Reformed Theological Seminary en doceert daar als professor in systematische theologie en homiletiek. Tevens is hij predikant van de Heritage Netherlands Reformed Congregation in Grand Rapids, Michigan, USA, en redacteur van *The Banner of Sovereign Grace Truth*.

© Stichting Herleving

HUISGODSDIENST

Lezing door dr. J.R. Beeke

Namens de kerkenraad van de Hersteld Hervormde Gemeente van Veenendaal wordt u deze brochure aangeboden met een lezing van dr. J.R. Beeke uit Amerika over het belangrijke onderwerp "Huisgodsdienst".

Het is de wens en bede van uw kerkenraad dat u de inhoud zult lezen en herlezen. En dat onder Gods zegen onze gezinnen weer "kleine kerkjes" zullen mogen zijn of worden waar de dienst aan de levende God de voornaamste plaats zal hebben. Heb geen verwachting van uzelf of van uw eigen inspanningen, maar heb grote verwachting van de Heere. Hij heeft Zijn zegen beloofd over het houden van Zijn inzettingen.

*Ik bied u deze reeg'len aan,
opdat gij daaruit leert,
waarom de Heer' zo dringend roept,
dat g'u tot Hem bekeert.*

*Want deze dingen komen ras,
bedenken wij het wel:
de dood en 't oordeel, en daarna
de hemel of de hel.*

*Geen mens die slechts geboren werd
voor 't leven hier beneên;
neen, men gaat op de jongste dag
naar hel of hemel heen.*

*Gij dan, die mijne woorden leest,
keer tot uzelf eens in,
en word' het door Gods zegen u
voor eeuwig tot gewin.*

*Geef acht dus op hetgeen ik schrijf,
en overdenk het wel,
als 'k u van dood en oordeel meld,
van hemel en van hel.*

